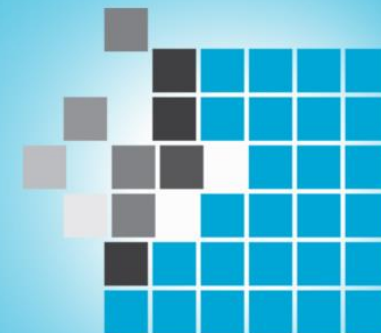

KONFERENCJA BADANIA W EDUKACJI

Warszawa, 19-20 października 2015 r.

Michał Sitek Różnicowanie się ścieżek kształcenia ogólnego i zawodowego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Ścieżki kształcenia ogólnego i zawodowego

W Polsce uczestnictwo w kształceniu średnim było i jest relatywnie wysokie w porównaniu z innymi krajami europejskimi, zwłaszcza z krajami Europy Południowo-Zachodniej.

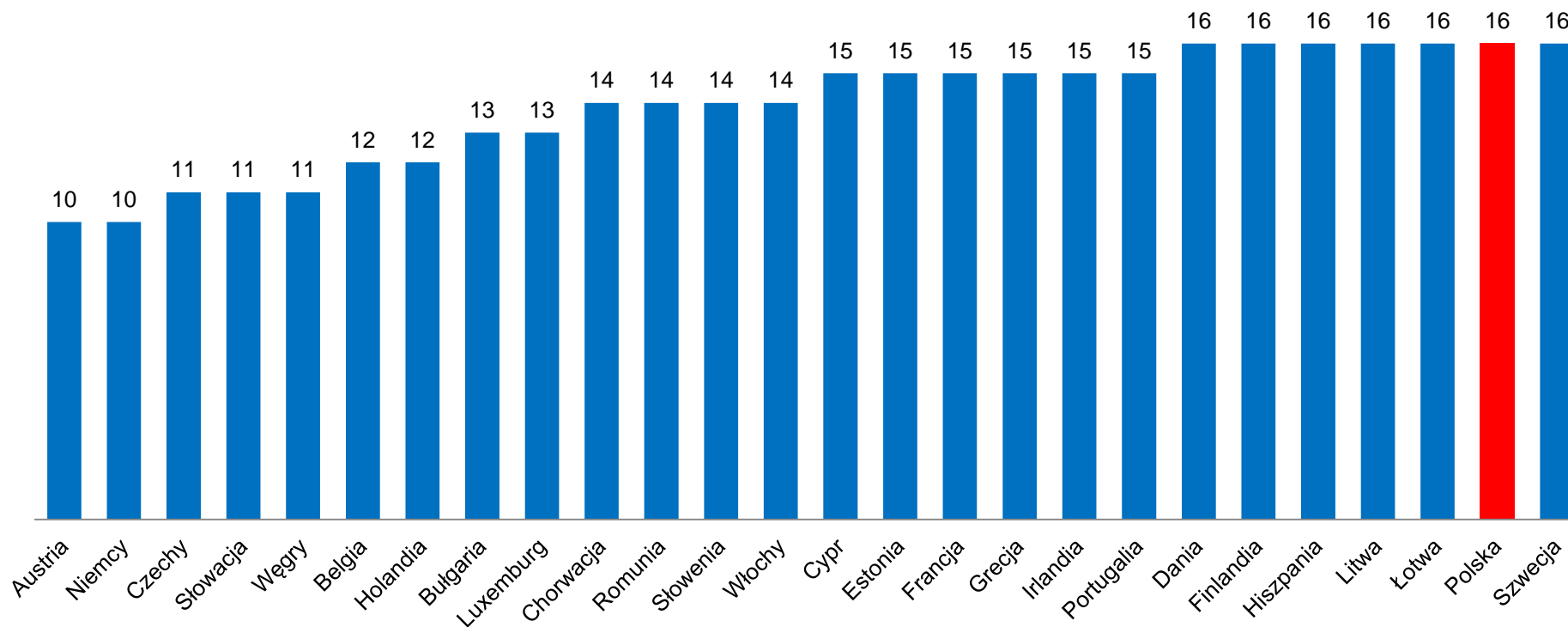
Jednocześnie, już w latach 80. socjologowie wskazywali, że wybór między różnymi rodzajami szkół średnich jest silnie uwarunkowany pochodzeniem społecznym.

W latach 90. obserwowaliśmy spadek zainteresowania kształceniem zawodowym, wynikający przede wszystkim ze wzrostu dostępności szkolnictwa wyższego, ale też z niepewności co do kształtu przyszłego rynku pracy i pogarszającej się oferty kształcenia (niedoinwestowanie, słabe powiązania z szkołami z firmami) i niskim prestiżem społecznym kształcenia zawodowego.

W porównaniu z innymi krajami podział na ścieżkę zawodową i ogólną odbywa się relatywnie późno – pomaga to rozwijać umiejętności ogólne uczniów i sprzyja spójności społecznej

Wiek, w którym uczniowie dzielą się na zróżnicowane ścieżki kształcenia

Źródło: OECD

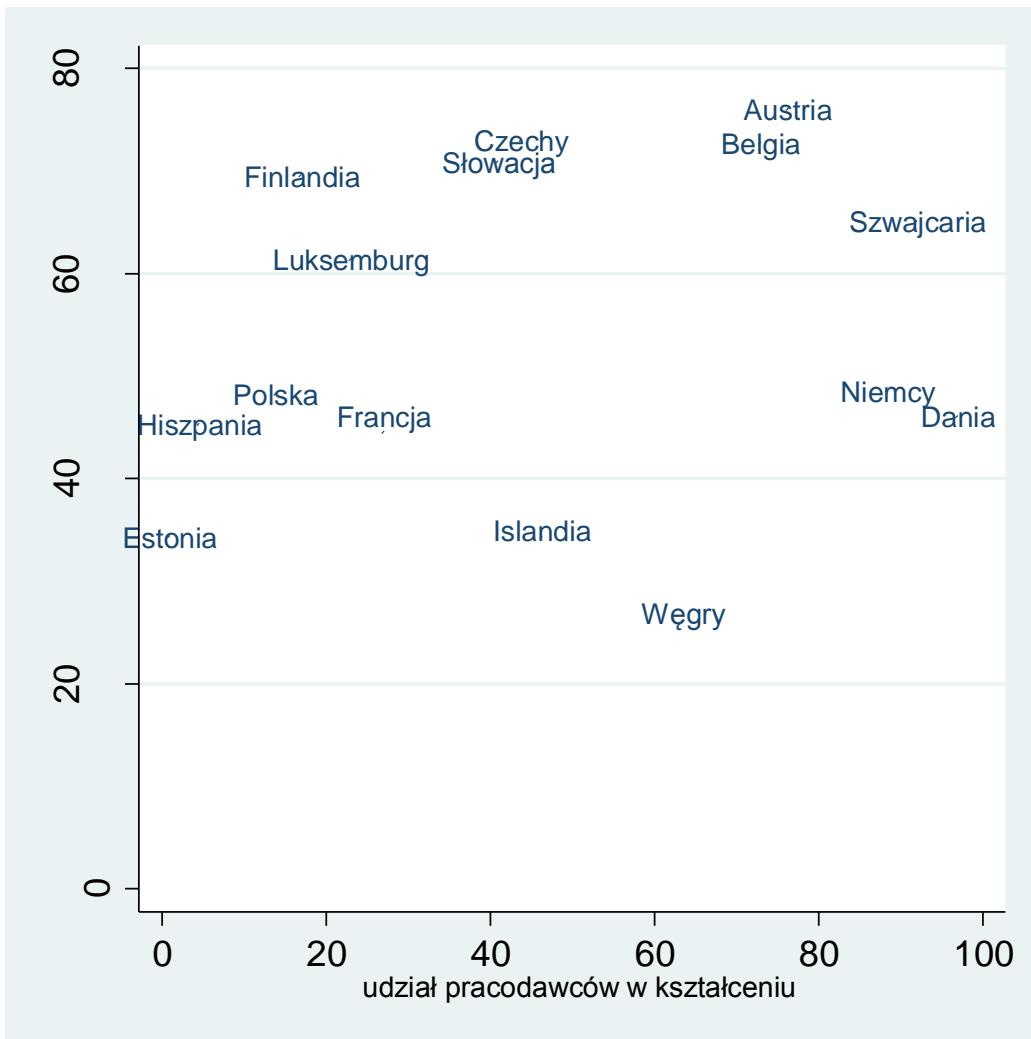

Kształcenie zawodowe a szanse na rynku pracy

Kształcenie zawodowe:

- ułatwia wchodzenie na rynek pracy
- stanowi szansę dla osób zagrożonych przedwczesnym zakończeniem edukacji

Cele te w najsukuteczniej (z punktu widzenia efektów na rynku pracy) są realizowane w tych systemach edukacyjnych, w których pracodawcy organizacyjnie i finansowo angażują się w proces kształcenia (staże, praktyki, kształtowanie podstaw programowych i zapewnianie jakości).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu i Cedefopu

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

IBE

entuzjaści
edukacji

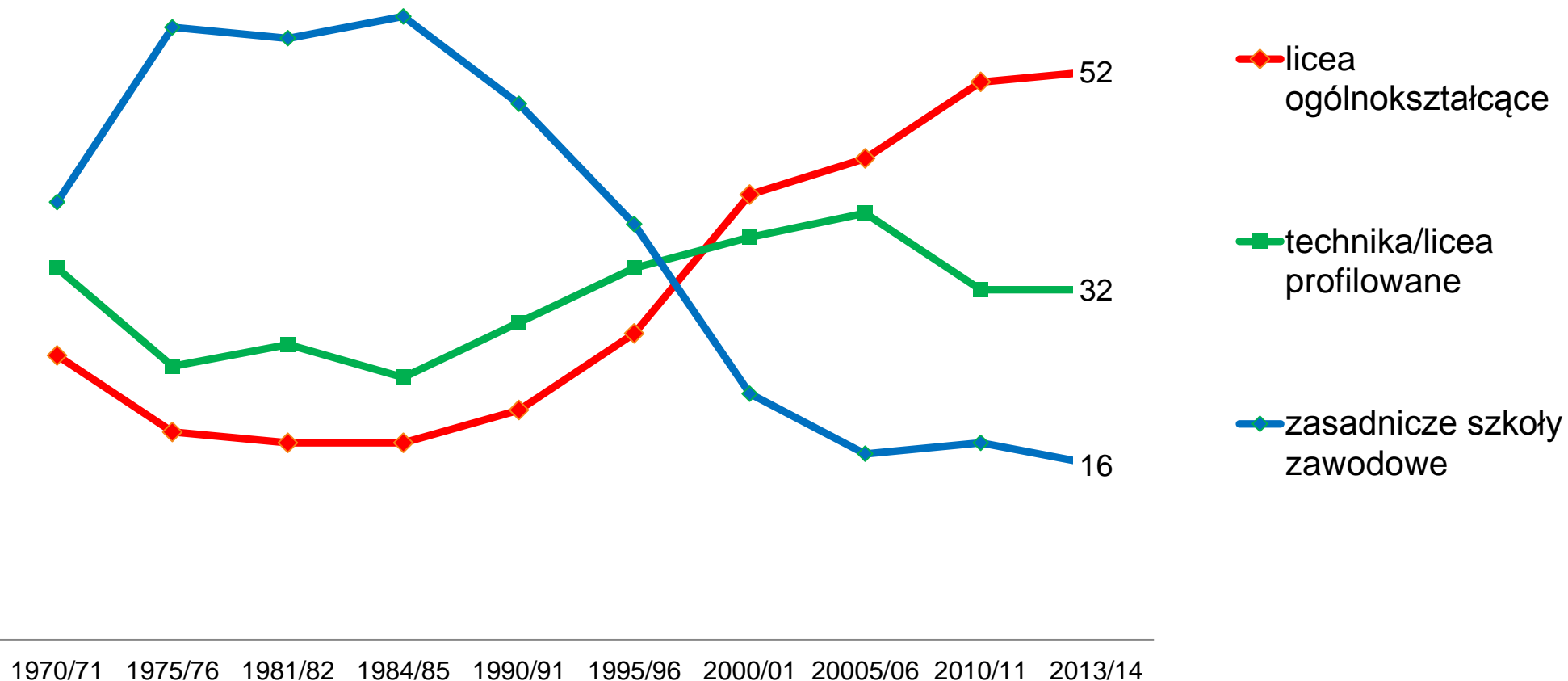
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zmiany wyborów edukacyjnych młodzieży

Odsetek uczniów pierwszych klas szkół uczących się w poszczególnych rodzajach szkół średnich/ponadgimnazjalnych*

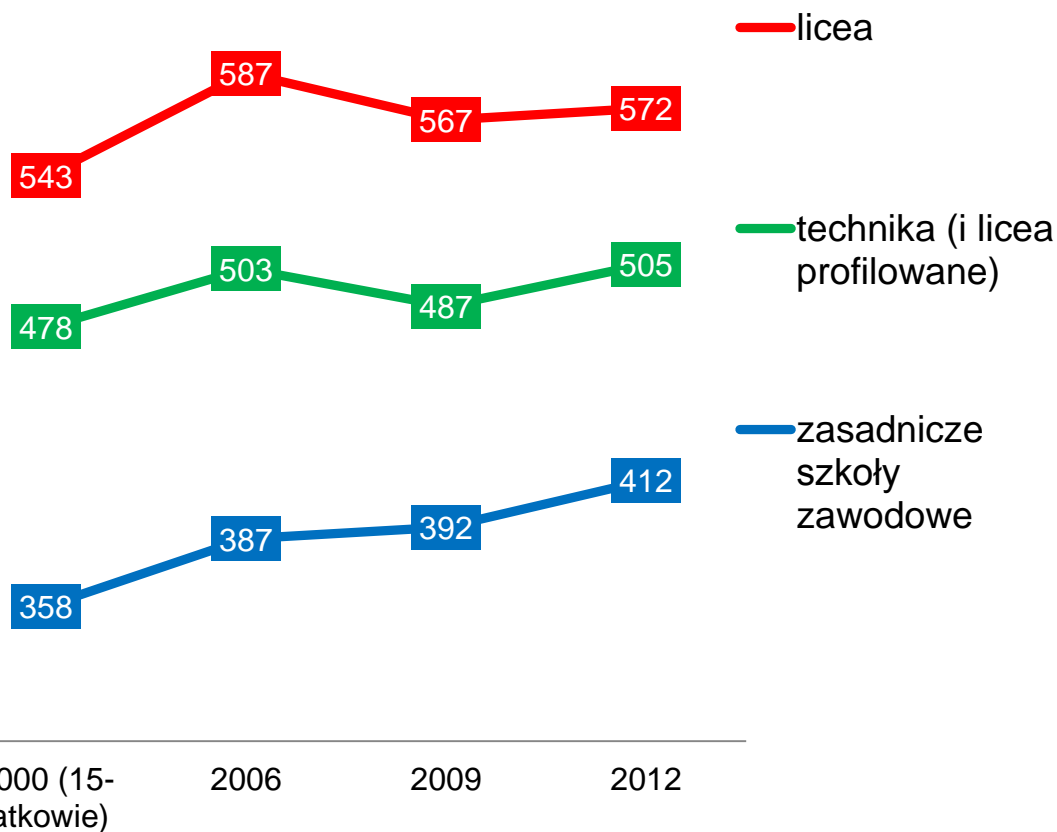

* bez liceów i techników uzupełniających

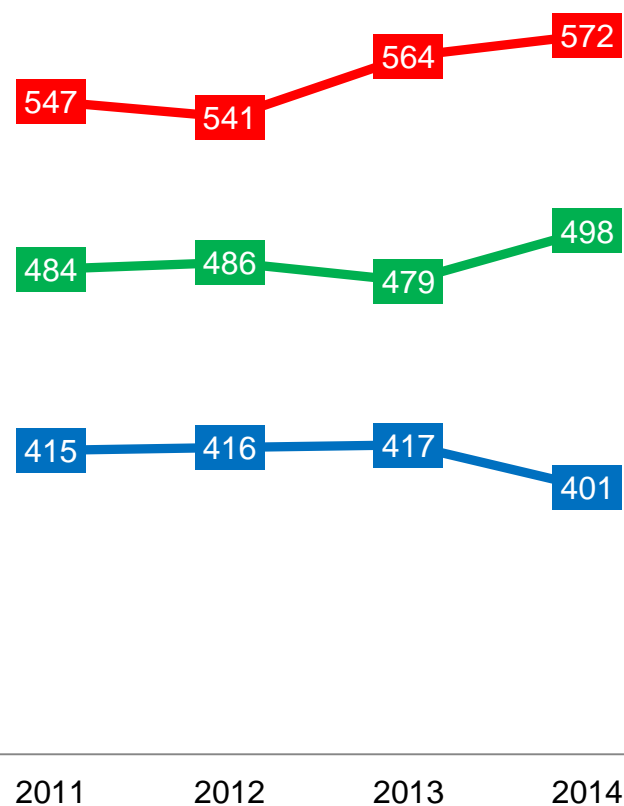

Znaczne różnice między średnim wynikami uczniów rozpoczynających naukę w szkołach średnich /ponadgimnazjalnych

PISA (czytanie)

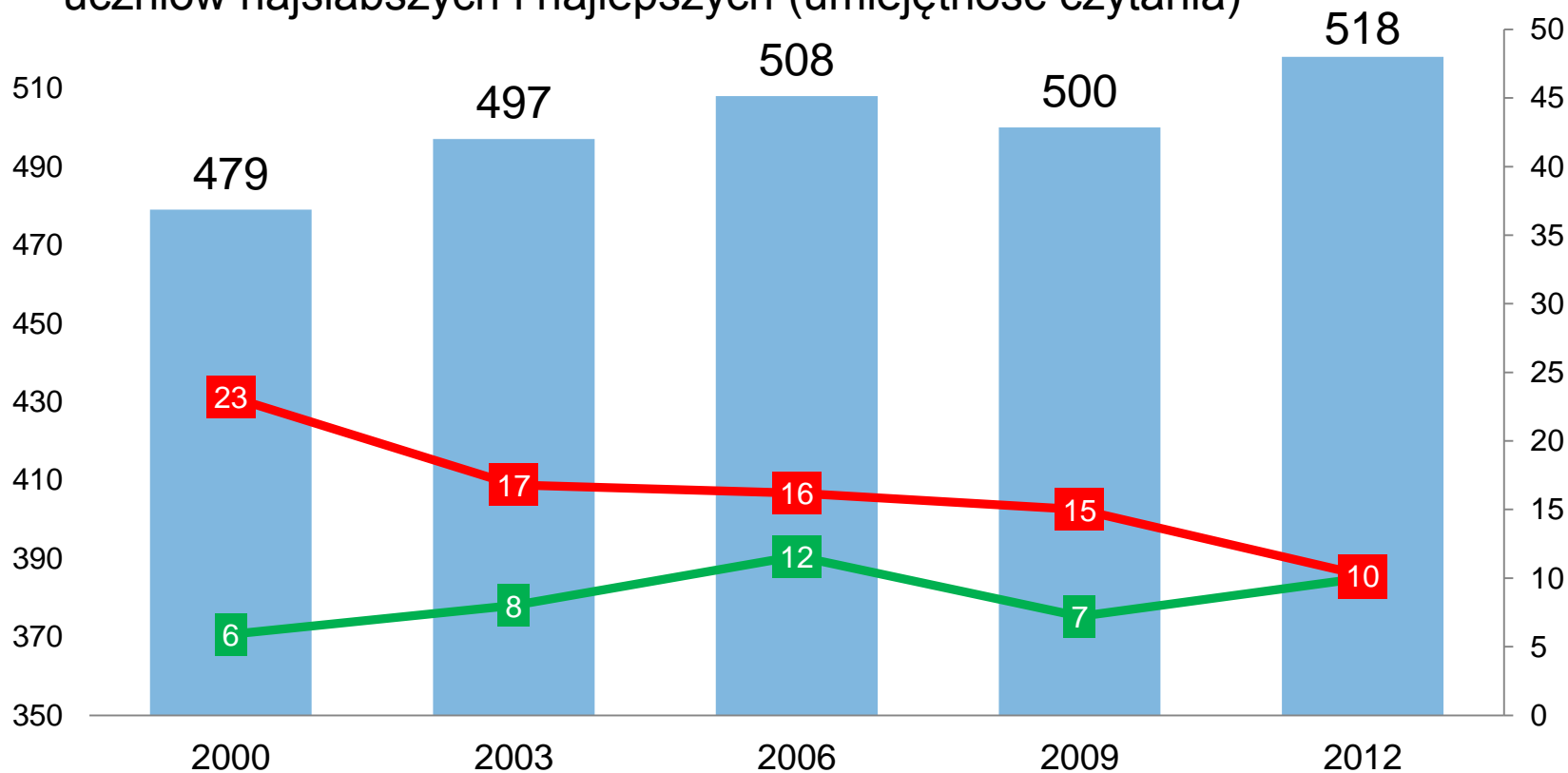
Laboratorium Myślenia (biologia)

Sukces polskich 15-latków w PISA oznaczał przede wszystkim zmniejszenie odsetka najslabszych uczniów

Zmiany średniego wyniku polskich uczniów w badaniu PISA oraz zmiany odsetka uczniów najslabszych i najlepszych (umiejętność czytania)

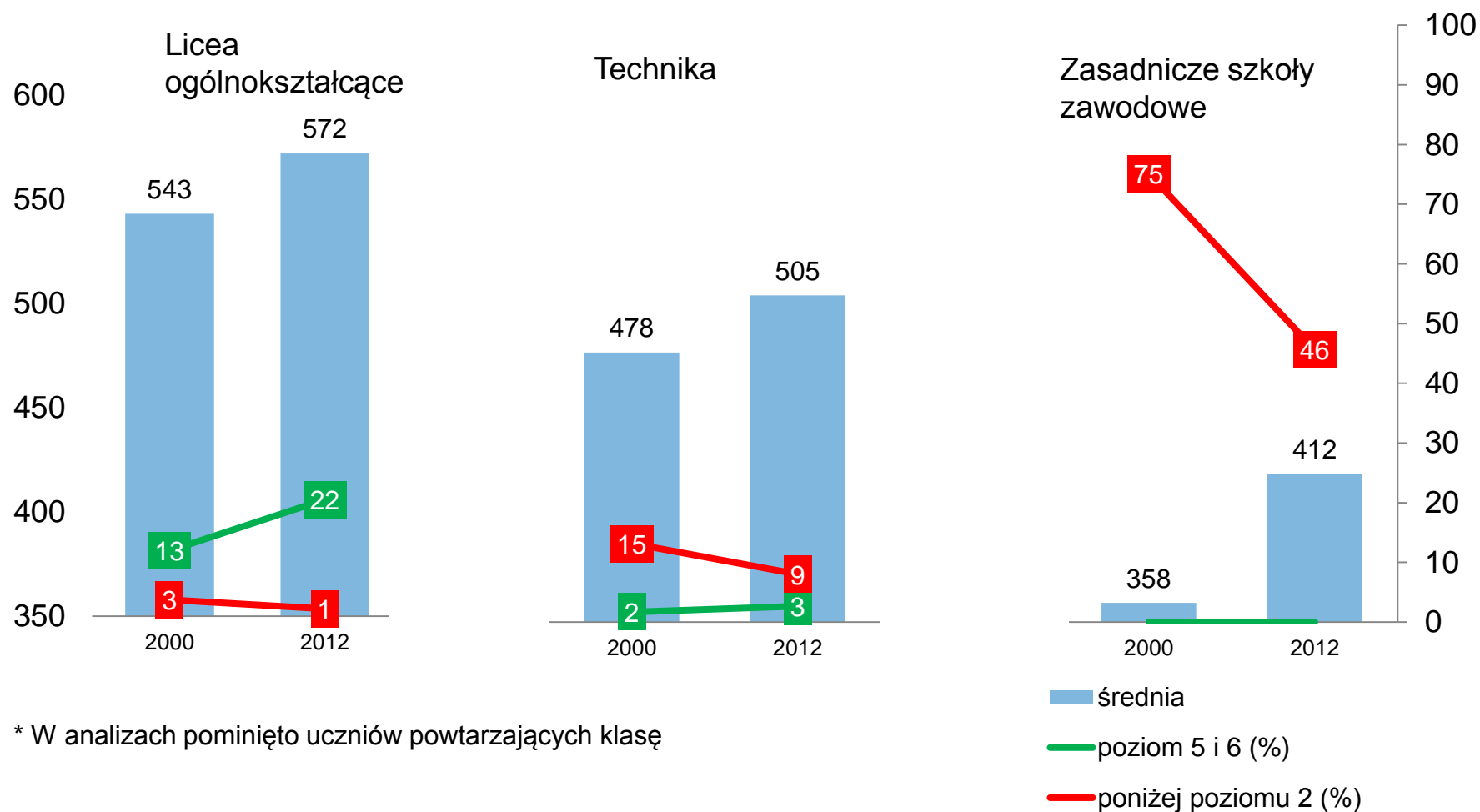

— średnia — poziom 5 i 6 (%) — poniżej poziomu 2 (%)

Przełożyło się to na poprawę umiejętności uczniów zasadniczych szkół zawodowych między 2000 a 2012

Średni wynik i różnice w odsetku najlepszych i najslabszych według rodzajów szkół (rok 2000 – 15 latkowie, rok 2012 – 15-latkowie)*

* W analizach pominięto uczniów powtarzających klasę

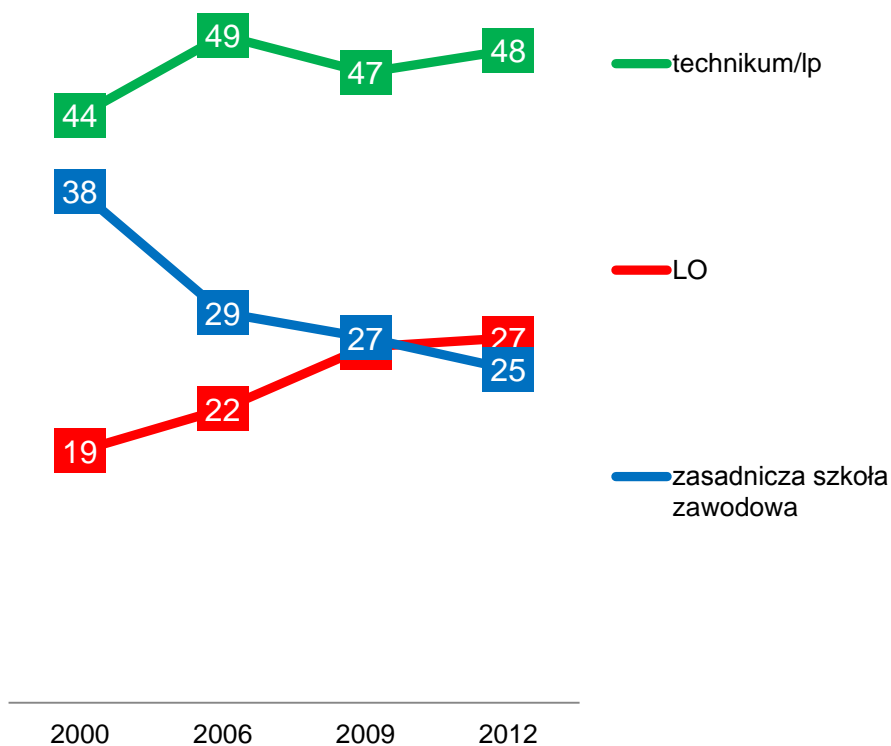
Różnice społeczne – wyniki badania Laboratorium Myślenia (2014)

	Liceum ogólnokształcące	technikum /liceum profilowane	zasadnicze szkoły zawodowe
przynajmniej jeden z rodziców ma wyższe wykształcenie	47%	19%	11%
żaden z rodziców nie ma wykształcenia średniego	11%	28%	45%
powtarzał klasę w szkole podstawowej	0%	3%	8%
powtarzał klasę w gimnazjum	1%	3%	17%
powtarza klasę w szkole ponadgimnazjalnej	2%	3%	13%

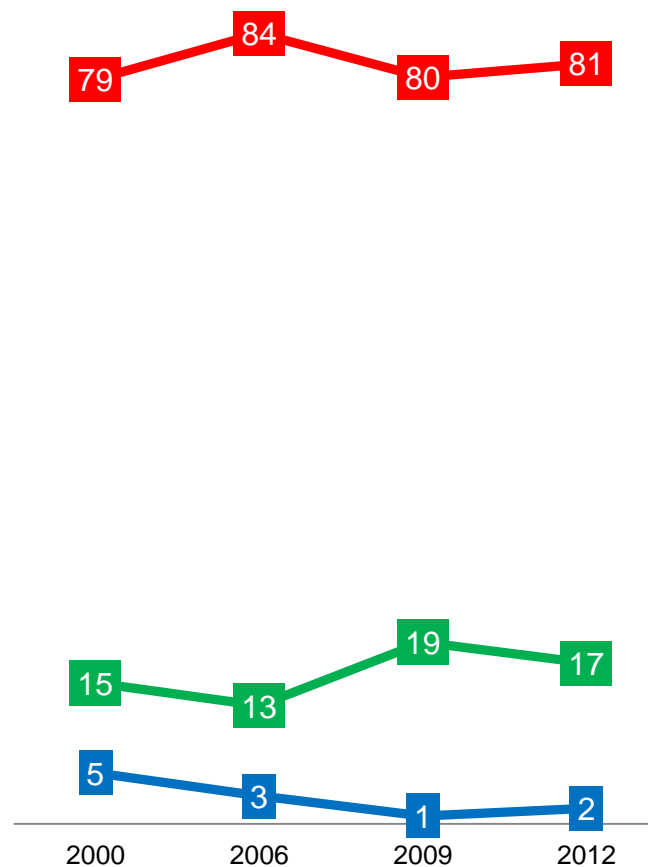

Wykształcenie rodziców różnicuje wybory dzieci – dane PISA

Wybory edukacyjne dzieci rodziców z wykształceniem zasadniczym zawodowym

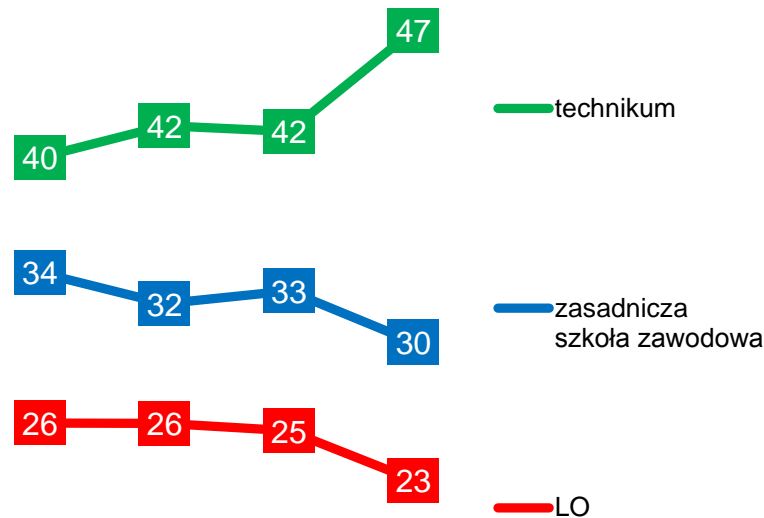
Wybory edukacyjne dzieci rodziców z wykształceniem wyższym

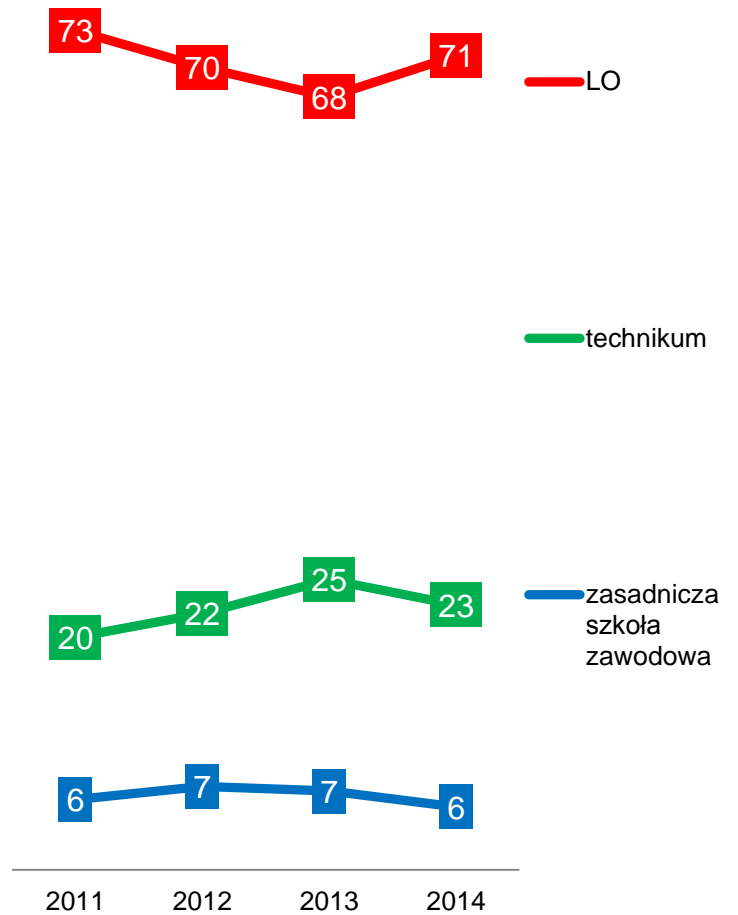

Wykształcenie rodziców różnicuje wybory dzieci – dane LM

Wybory edukacyjne dzieci rodziców z wykształceniem zasadniczym zawodowym

Wybory edukacyjne dzieci rodziców z wykształceniem wyższym

2011 2012 2013 2014

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

IBE

entuzjaści
edukacji

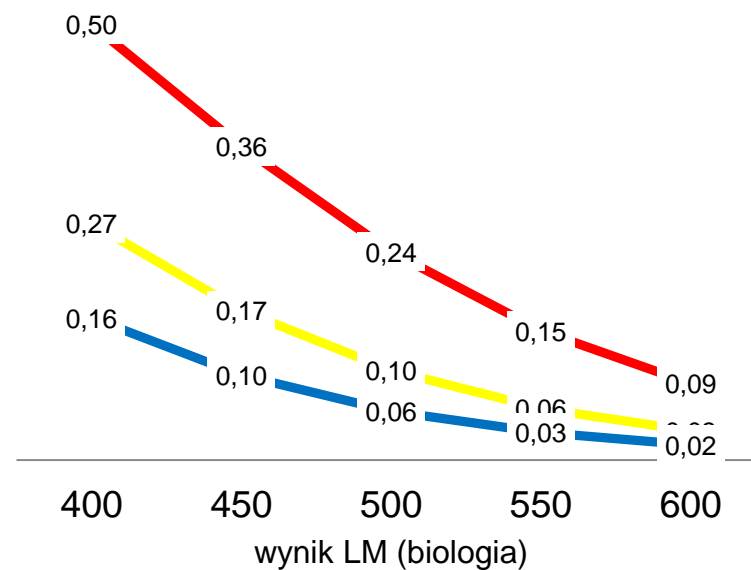
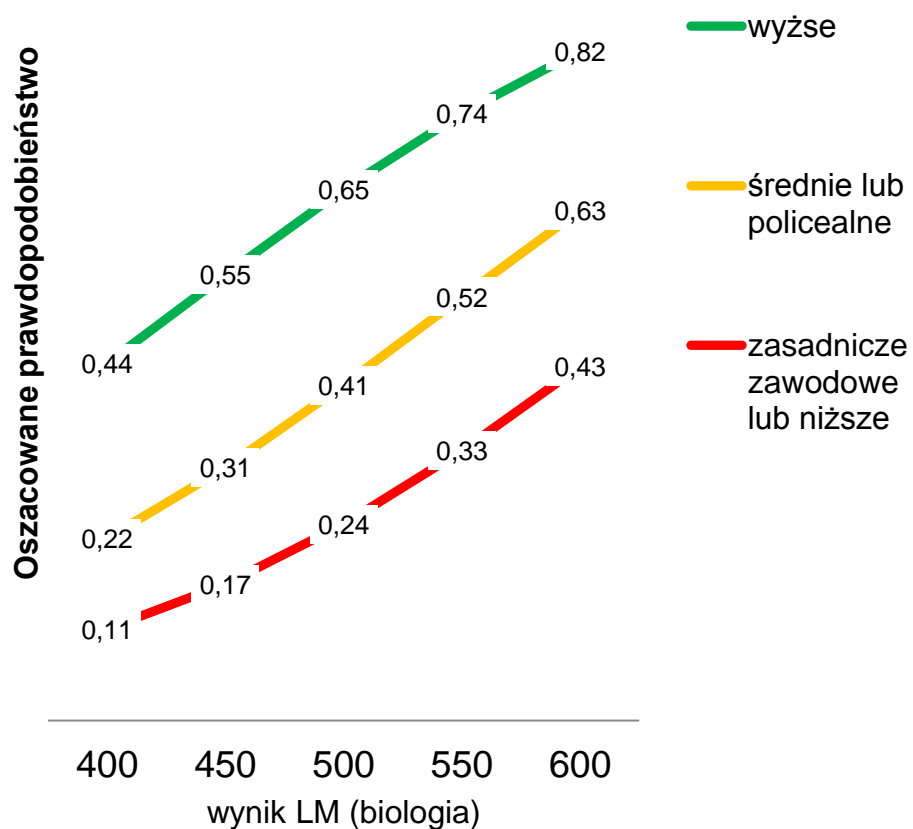
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Poziom umiejętności zmniejsza, ale nie niweluje wpływu pochodzenia społecznego

Oszacowania prawdopodobieństwa uczęszczania do liceum ogólnokształcącego i zasadniczej szkoły zawodowej ze względu na poziom wykształcenia rodziców i poziom umiejętności

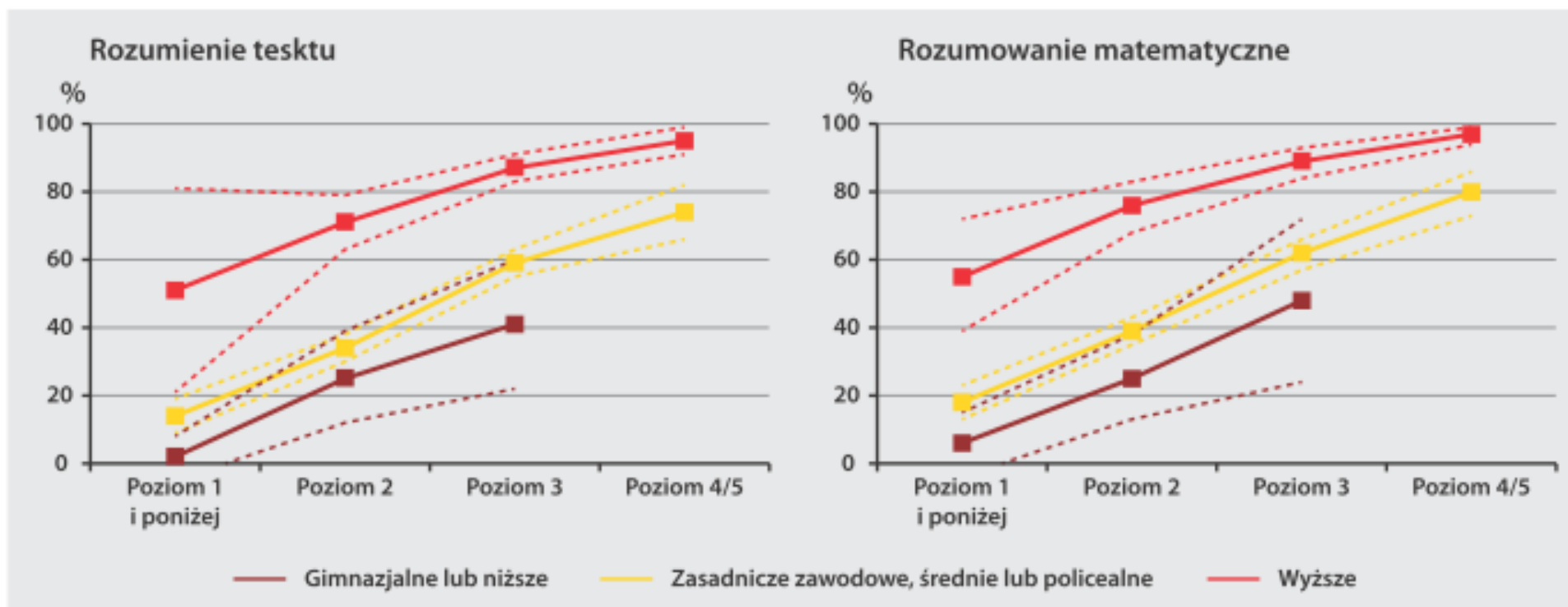

Analizy regresji logistycznych z połączonych 4 cykli badania Laboratorium Myślenia. W analizach uwzględniono jako zmienne kontrolne: płeć i numer cyklu badania)

Selekcje na progu szkoły ponadgimnazjalnej są jedną z przyczyn różnic w dostępie do szkolnictwa wyższego

Odsetek osób w wieku 20-24 lata, które ukończyły studia albo studiują w zależności od umiejętności rozumienia tekstu i i wykształcenia rodziców

Źródło: M. Rynko (red.) Umiejętności Polaków – wyniki Międzynarodowego Badania Kompetencji Osób Dorosłych (PIAAC). Warszawa: IBE, 2013, str. 71.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wnioski

Obserwowana w latach 2000-2012 poprawa umiejętności ogólnych uczniów szkół zawodowych jest efektem poprawy jakości kształcenia ogólnego w szkole podstawowej i gimnazjum (zmniejszenie odsetka najslabszych uczniów). Najnowsze badania (Laboratorium Myślenia) sugerują, że różnice między uczniami zasadniczych szkół zawodowych i innych rodzajów szkół zaczynają się pogłębiać.

Siła wpływu pochodzenia społecznego na wybór szkoły zasadniczej zawodowej wiąże się z różnicowaniem się szkół na wcześniejszych etapach, ale też możliwościami elastycznego przechodzenia między kształceniem zawodowym a wyższym oraz między ogólnym i zawodowym. W praktyce wybór liceum ogólnokształcących jest obecnie decyzją o podjęciu studiów wyższych. Rozwój, wprowadzonych reformą kształcenia zawodowego z 2012 r. elastycznych kursów kwalifikacyjnych jest krokiem w dobrą stronę.

Ze względu na niski poziom umiejętności ogólnych i relatywnie niższy status społeczno-ekonomiczny uczniów, zasadnicze szkoły zawodowe powinny być objęte zintegrowanymi interwencjami służącymi poprawie umiejętności ogólnych, jakości kształcenia zawodowego i rozwoju społeczno-emocjonalnego (tzw. character skills) uczniów. Słaba sytuacja absolwentów tych szkół na rynku pracy, tylko w części jest wynikiem jakości kształcenia stricte zawodowego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

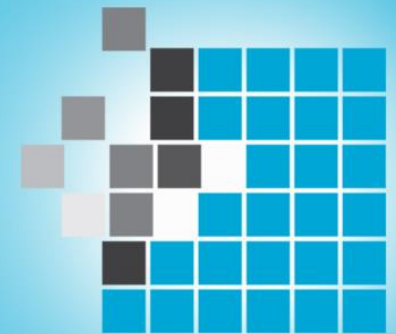

KONFERENCJA BADANIA W EDUKACJI

PODSUMOWUJĄCA PROJEKTY SYSTEMOWE:

**BADANIE JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI EDUKACJI ORAZ
INSTYTUCJONALIZACJA ZAPLECZA BADAWCZEGO**

**ROZWÓJ METODY EDUKACYJNEJ WARTOŚCI DODANEJ
NA POTRZEBY WZMOCNIENIA EWALUACYJNEJ
FUNKCJI EGZAMINÓW ZEWNĘTRZNYCH**

Warszawa, 19-20 października 2015 r.

Projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Instytut Badań Edukacyjnych

ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa

tel.: (22) 241 71 00, e-mail: ibe@ibe.edu.pl

www.ibe.edu.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

IBE

*entuzjaści
edukacji*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

